

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Krakowie

LKR.410.028.02.2018

Pan
prof. dr hab. Jacek Majchrowski
Prezydent Miasta Krakowa
Urząd Miasta Krakowa
Plac Wszystkich Świętych 3- 4, 31-004 Kraków

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/18/065 Realizacja programu "Rodzina 500 plus"

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Urząd Miasta Krakowa, Pl. Wszystkich Świętych 3-4, 31-004 Kraków (dalej <i>Urząd</i>)
Kierownik jednostki kontrolowanej	Jacek Majchrowski, Prezydent Miasta Krakowa, od 19 listopada 2002 r. (akta kontroli str. 3-7)
Zakres przedmiotowy kontroli	1) Weryfikacja wniosków o wypłatę świadczenia i realizacja wypłat 2) Wykorzystywanie przez gminy dotacji na obsługę programu „Rodzina 500 plus” 3) Weryfikacja wykorzystania środków z programu „Rodzina 500 plus” 4) Kształtowanie się liczby i wysokości świadczeń z pomocy społecznej w okresie od 1 kwietnia 2016 r. do 30 września 2018 r. 5) Sprawozdawczość związana ze świadczeniem wychowawczym
Okres objęty kontrolą	Od 1 kwietnia 2016 r. do 30 września 2018 r. z wykorzystaniem dowodów sporządzonych przed lub po tym okresie.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ¹
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Krakowie
Kontroler	Piotr del Fidali, starszy inspektor kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LKR/205/2018 z 16 października 2018 r. (akta kontroli str. 1-2)

¹ Dz. U. z 2017 r. poz. 524 ze zm., dalej: ustawa o NIK

II. Ocena ogólna² kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie realizację w okresie objętym kontrolą „Programu Rodzina 500 plus” (dalej *Program*).

Uzasadnienie
oceny ogólnej

W Urzędzie rzetelnie weryfikowano wnioski o ustalenie prawa do świadczenia wychowawczego (dalej *świadczenia*), a wypłaty należnych kwot świadczeń dokonywano w terminach określonych w ustawie z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci³.

Stworzono warunki organizacyjne oraz zapewniono wyposażenie niezbędne do realizacji zadań z zakresu świadczenia wychowawczego. Zakupione środki trwałe i wyposażenie były wykorzystywane przez pracowników realizujących to zadanie. Zapewniono również pomieszczenia niezbędne do obsługi Programu.

Sprawozdania rzeczowo-finansowe oraz sprawozdania budżetowe, zarówno Urzędu jak i Gminy Miejskiej Kraków, w zakresie dotyczącym Programu były sporządzane terminowo, a dane w nich wykazane były rzetelne.

W trakcie pobierania świadczenia przez beneficjentów weryfikowano wykorzystanie wypłaconych środków oraz sprawowanie opieki nad dzieckiem i w przypadku wątpliwości dotyczących sprawowania tej opieki, czy też wydatkowania świadczenia niezgodnie z celem lub jego marnotrawienia podejmowano stosowne działania.

Zapotrzebowania na środki finansowe niezbędne do realizacji Programu kierowano do Wojewody Małopolskiego (dalej *Wojewoda*) w terminach umożliwiających pełną i terminową realizację zadania z zakresu świadczenia wychowawczego, a niewykorzystane środki dotacji w danym roku zwracano na rachunek Wojewody w terminie wynikającym z przepisów prawa, tj. do 31 stycznia roku następnego.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny cząstkowej⁴ kontrolowanej działalności

OBSZAR

1. Weryfikacja wniosków o wypłatę świadczenia i realizacja wypłat

1 Weryfikacja wniosków o wypłatę świadczeń

Opis stanu
faktycznego

W okresie objętym kontrolą do Urzędu wpłynęło łącznie 103 942 wnioski o ustalenie prawa do świadczenia, z tego 53 069 wniosków dotyczących pierwszego okresu świadczeniowego (kwiecień 2016 r. – wrzesień 2017 r.), w tym 22 020 wniosków na pierwsze dziecko oraz 50 873 wniosków dotyczących drugiego okresu świadczeniowego (październik 2017 r. – wrzesień 2018 r.), w tym 18 025 wniosków na pierwsze dziecko. Za pośrednictwem systemu teleinformatycznego złożono, odpowiednio: 22 350 wniosków na pierwszy okres świadczeniowy oraz 25 829 wniosków na drugi okres. W związku z niewywiązywaniem się przez wnioskodawców z obowiązku uzupełnienia dokumentów bez rozpatrzenia pozostawiono, odpowiednio: 826 i 1 019 wniosków.

(akta kontroli str. 143-144)

² Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

³ Dz. U. z 2018 r. poz. 2134 ze zm., zwana dalej ustawą o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci.

⁴ Oceny cząstkowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena cząstkowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

Pierwsze siedem decyzji przyznających świadczenie wydano i zaewidencjonowano w aplikacji *Rodzina plus* 19 kwietnia 2016 r.

(akta kontroli str. 187)

W okresie objętym kontrolą wydano łącznie 106 134 decyzje dotyczące świadczenia, z tego 54 757 decyzji dotyczących pierwszego okresu świadczeniowego, a 51 377 dotyczących drugiego okresu. Liczba decyzji ustalających prawo do świadczenia wyniosła, odpowiednio, 49 576 oraz 48 786 decyzji⁵.

(akta kontroli str. 143-144, 147)

Przyjmowanie i weryfikacja pod względem merytorycznym wniosków o przyznanie świadczeń, prowadzenia postępowań w zakresie ustalania prawa do świadczeń oraz wydawanie decyzji administracyjnych należało do zadań Referatu ds. Świadczeń Wychowawczych Wydziału Spraw Społecznych Urzędu (dalej WSS)⁶.

(akta kontroli str. 10-12)

Dyrektor WSS wskazał, że przy wydawaniu decyzji w pierwszym okresie świadczeniowym kierowano się wytycznymi zawartymi w opracowanym przez Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej *Przewodniku dla samorządów*. W kolejnym okresie świadczeniowym poza zaktualizowanym przewodnikiem opracowano wewnętrzne materiały ułatwiające przyjęcie wniosku, zarejestrowanie wniosku w systemie dziedzinowym oraz przygotowanie projektu decyzji ustalającej prawo do świadczenia wychowawczego.

Dyrektor WSS wskazał również, że w okresie świadczeniowym od października 2018 r. do września 2019 r. obowiązują materiały szkoleniowe rozbudowane o uwagi wynikające z audytu wewnętrznego przeprowadzonego w 2017 r.

(akta kontroli str. 30-142, 340)

Przyznawanie i wypłata świadczenia była przedmiotem kontroli oraz audytu. W wyniku trzech kontroli⁷ przeprowadzonych przez Wojewodę, dotyczących konkretnych przypadków ustalania prawa do świadczenia wychowawczego, sformułowano dwa wnioski pokontrolne. Dotyczyły one niezwłocznego przekazywania wniosków o ustalenie prawa do świadczenia do organu właściwego do rozpatrzenia sprawy oraz zaniechania praktyki nieuznawania odpisu postanowienia sądu o zabezpieczenie powództwa o alimenty za tytuł wykonawczy pochodzący od sądu w postępowaniach o ustalenie prawa do świadczeń rodzinnych i wychowawczych.

Zespół Audytu Wewnętrznego Urzędu przeprowadził w 2017 r. zadanie audytowe *Obsługa mieszkańców w zakresie przyznawania i wypłaty świadczeń (Program 500 plus)*, w wyniku którego wydano osiem rekomendacji⁸. W lipcu 2018 r.

---

⁵ Spośród decyzji przyznających świadczenie 293 w pierwszym okresie świadczeniowym oraz 21 w drugim wydał Marszałek Województwa Małopolskiego, Wojewoda odpowiednio 82 i 347, a Samorządowe Kolegium Odwoławcze w Krakowie 73 i 23.

⁶ Od 1 stycznia 2019 r. zadania związane z realizacją programu realizuje powstałe z WSS Krakowskie Centrum Świadczeń. Centrum funkcjonuje na prawach wydziału. Dyrektorem Centrum został Dyrektor Wydziału Spraw Społecznych.

⁷ Sprawozdanie z kontroli nr WP-V/431/9/2016 z 9 listopada 2016 r., Sprawozdanie z kontroli nr WP-V/431/52/2017 z 27 listopada 2017 r., Sprawozdanie z kontroli nr WP-V/431/60/2017 z 27 grudnia 2017 r.

⁸ Rekomendacje dotyczyły przygotowania szczegółowego opisu procedur; przechowywana w aplikacji treści decyzji; zgłaszania braków funkcjonalności; zmiany organizacyjnej, aby wnioski o świadczenie były rozpatrywane przez pracowników załatwiających inne świadczenia rodzinne dla tych samych klientów; przygotowania listy kontrolnej zawierającej najczęściej występujące rodzaje dokumentów, jakie są przedstawiane przez wnioskodawców; publikowania na wewnętrznej stronie WSS rozstrzygnięć w nietypowych, wyjątkowych sytuacjach; wprowadzenia funkcjonalność programu w zakresie windykacji; wystąpienia o zmianę przepisów prawnych, które pozwoliłyby na wydanie jednej decyzji, uchylającej przyznane świadczenie oraz ustalającej kwotę nienależnie pobranego świadczenia do zwrotu.

przeprowadzono czynności sprawdzające w zakresie siedmiu rekomendacji i ustalono, że cztery spośród nich zostały wdrożone, jedna była w trakcie realizacji, a dwie nie zostały zrealizowane. W odniesieniu do rekomendacji dotyczącej przechowywania treści decyzji w aplikacji cenę zaproponowaną przez dostawcę (190,0 tys. zł) za wykonanie funkcjonalności uznano za zbyt wysoką, natomiast w odniesieniu do rekomendacji dotyczącej obsługi klientów w zakresie różnych świadczeń przez tych samych pracowników prowadzona była analiza korzyści i wad wdrożenia takiego rozwiązania.

(akta kontroli str. 163-186)

Udostępnione formularze wniosków o ustalenie prawa do świadczenia były zgodne z wymogami określonymi w rozporządzeniu Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 18 lutego 2016 r. w sprawie sposobu i trybu postępowania w sprawach o świadczenie wychowawcze⁹ (obowiązujące do 31 lipca 2017 r.) oraz w rozporządzeniu Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 27 lipca 2017 r. w sprawie sposobu i trybu postępowania w sprawach o przyznanie świadczenia wychowawczego oraz zakresu informacji, jakie mają być zawarte we wniosku, zaświadczeniach i oświadczeniach o ustalenie prawa do świadczenia wychowawczego¹⁰. W celu ich rozróżnienia wnioski na pierwszy okres wydrukowano na papierze o kolorze oliwkowym, a na drugi – różowym.

(akta kontroli str. 188-198)

Szczegółowym badaniem objęto łącznie 20 wniosków, z tego 10 wniosków osób, którym przyznano świadczenie oraz 10 wniosków osób, którym świadczenia odmówiono. We wszystkich badanych sprawach decyzje zostały wydane prawidłowo:

Przyczyną odmowy przyznania świadczenia w ośmiu przypadkach było przekroczenie kryterium dochodowego, tj. kwoty miesięcznego dochodu przypadającego na członka rodziny. W jednej sprawie odmowa przyznania świadczenia wynikała z braku możliwości uznania starszego syna wnioskodawcy za członka rodziny wnioskodawcy¹¹ (w wyroku orzekającym rozwód małżeństwa wnioskodawcy sąd wskazał, iż miejscem zamieszkania starszego syna będzie miejsce zamieszkania matki dziecka, a więc nie występowała opieka naprzemienna). W kolejnej sprawie odmowa przyznania świadczenia wynikała z braku możliwości ustalenia sprawowania faktycznej opieki nad dziećmi. W tym przypadku w celu weryfikacji wątpliwości dotyczących sprawowania opieki faktycznej nad dziećmi WSS wystąpił do Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Krakowie (dalej MOPS) o przeprowadzenie rodzinnego wywiadu środowiskowego, którego nie udało się przeprowadzić¹².

(akta kontroli str. 199-206)

W przypadku jednego z wniosków objętych badaniem w zakresie terminowości i prawidłowej wysokości wypłacanego świadczenia ustalono, że wniosek złożony za pośrednictwem systemu bankowego 26 czerwca 2016 r. nie wpłynął do Urzędu. Po przedłożeniu przez wnioskodawczynię dokumentów potwierdzających złożenie wniosku w tym terminie, ponownie złożony wniosek o ustalenie prawa do świadczenia 10 października 2016 r. został potraktowany jako prośba

---

⁹ Dz. U. poz. 214.

¹⁰ Dz. U. poz. 1465.

¹¹ W rozumieniu art. 2 pkt. 16 ustawy o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci.

¹² Decyzja odmawiająca przyznanie świadczenia z 28 grudnia 2017 r. została utrzymana decyzją Samorządowego Kolegium Odwoławczego w Krakowie z 26 lutego 2018 r.

o przywrócenie terminu. Decyzją z 11 października 2016 r. ustalono świadczenie na dziecko w okresie od 1 kwietnia 2016 r. do 30 września 2017 r.

(akta kontroli str.207-222)

W celu weryfikacji spełnienia wymogów przez wnioskodawców, dane rodzin weryfikowano w Centralnej Bazie Beneficjentów. Do ustalenia wysokości dochodu wykorzystano m.in. dokumentację przedłożoną przez wnioskodawców wraz z wnioskiem o ustalenie prawa do zasiłku rodzinnego oraz dodatków do zasiłku rodzinnego. Ponadto korzystano z danych udostępnionych w systemie Epodatki oraz z danych z ZUS o składkach.

(akta kontroli str. 199)

Do kontaktu z wnioskodawcami korzystano w pierwszej kolejności z komunikacji telefonicznej i poczty elektronicznej, a w przypadku braku reakcji – z poczty tradycyjnej.

Dyrektor WSS wskazał, że uruchomiona została również usługa sms, za pośrednictwem której wzywano wnioskodawców do uzupełnienia dokumentów oraz informowano o wydaniu decyzji administracyjnej. Wskazał również, że w okresie świadczeniowym 2018/2019 wprowadzono dodatkowo możliwość weryfikacji przez wnioskodawców stanu realizacji ich wniosków za pomocą Biuletynu Informacji Publicznej Urzędu, po wpisaniu numeru PESEL.

(akta kontroli str. 162, 199)

2 Wypłata świadczenia

W okresie objętym kontrolą wypłacono łącznie 827 674,7 tys. zł z tytułu świadczeń, z tego:

- 498 015,8 tys. zł dotyczyło pierwszego okresu świadczeniowego, w tym 144 354,9 tys. zł na pierwsze dziecko (5 235,0 tys. zł dla rodzin z dzieckiem niepełnosprawnym),
- 329 658,9 tys. zł dotyczyło drugiego okresu świadczeniowego, w tym 83 829,3 tys. zł na pierwsze dziecko (3 386,2 tys. zł dla rodzin z dzieckiem niepełnosprawnym).

Ponadto należne w drugim okresie świadczeniowym świadczenia¹³ o wartości 10,8 tys. zł wypłacono w formie rzeczowej.

W dniu 29 kwietnia 2016 r. wypłacono pierwsze 715 świadczeń.

(akta kontroli str. 148-151, 225)

Urząd nie posiadał harmonogramu wypłat świadczenia wychowawczego. Zastępca Dyrektora WSS wskazał, że brak jest przepisu wymagającego sporządzenie harmonogramu wypłat świadczenia wychowawczego, oraz że w Urzędzie przestrzegane były miesięczne okresy wypłat, określone w ustawie o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci. Zastępca Dyrektora WSS wyjaśnił, że terminy wypłat świadczeń uzależnione były od stanu środków przekazanych przez Wojewodę, liczby list wypłat sporządzonych w danym miesiącu, wydolności i sprawności działania aplikacji Rodzina Plus oraz liczby pracowników zajmujących się realizacją wypłat. Wyjaśnił również, że w związku z oczekiwaniami świadczeniobiorców, jak również Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej (np. apel o wypłatę świadczeń przed Świętami Bożego Narodzenia), wypłaty w każdym miesiącu mają miejsce od 19 dnia do końca każdego miesiąca, z wyłączeniem

¹³ Były to świadczenia na pierwsze dziecko oraz kolejne dziecko w rodzinie oba w łącznej kwocie 5,4 tys. zł.

wypłat wynikających z decyzji przyznających świadczenie na bieżąco, które dokonywane są w trakcie całego miesiąca.

(akta kontroli str. 226)

W objętej badaniem próbie 20 decyzji o przyznaniu świadczenia wychowawczego należnych wypłat dokonywano w prawidłowej wysokości oraz w terminach określonych w decyzjach o przyznaniu świadczenia. W dwóch przypadkach wypłacono świadczenie w wysokości niższej niż 500 zł, co wynikało z urodzenia się dziecka w ciągu miesiąca, za który przysługiwało świadczenie. W tych przypadkach wypłacone kwoty obliczano prawidłowo dzieląc kwotę świadczenia przez liczbę wszystkich dni kalendarzowych w danym miesiącu, a otrzymaną kwotę mnożono przez liczbę dni kalendarzowych, za które świadczenie przysługiwało.

(akta kontroli str. 227-230)

Zadania związane ze sprawozdawczością rzeczowo-finansową świadczenia wychowawczego realizowane były przez Referat ds. Sprawozdawczości i Rozliczeń Świadczeń WSS. Sprawozdania sporządzano z wykorzystaniem aplikacji Rodzina Plus. Używana w Urzędzie aplikacja posiadała świadectwo zgodności dla oprogramowania w obszarze świadczeń rodzinnych¹⁴ wydane przez Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej¹⁵ na czas nieokreślony.

(akta kontroli str. 10-13, 231)

Sprawozdania sporządzano na podstawie danych rejestrowanych w aplikacji Rodzina Plus, metodą kasową. Wydatki faktycznie poniesione i liczbę rzeczywiście wypłaconych świadczeń w części A sprawozdań porównywano z miesięcznymi zestawieniami zbiorczymi wydatków sporządzanym przez Wydział Finansowy (dalej WF). Z uwagi na fakt, że aplikacja nie rejestrowała danych w zakresie kosztów obsługi zadania, informacja na temat finansowania świadczeń i kosztów ich obsługi (część G sprawozdania) sporządzana była w oparciu o sporządzane przez WF zestawienie planu według klasyfikacji budżetowej i zadań za dany miesiąc.

W zakresie nienależnie pobranych świadczeń dane do sprawozdania generowano z aplikacji obsługującej świadczenia rodzinne (SWR). Aplikacja SWR zawierała część windykacyjną (modułu tego nie posiadała aplikacja Rodzina +), w której prowadzono postępowania w sprawie nienależnie pobranych świadczeń.

Sprawozdania przekazywano Wojewodzie w formie elektronicznej za pośrednictwem Centralnej Aplikacji Statystycznej (dalej CAS) udostępnionej przez Małopolski Urząd Wojewódzki w Krakowie (dalej MUW).

Objęte badaniem sprawozdania za październik i grudzień 2017 r. oraz styczeń i sierpień 2018 r. przekazano Wojewodzie w terminie określonym w rozporządzeniu Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 28 września 2017 r. w sprawie sprawozdań rzeczowo-finansowych z wykonywania zadań z zakresu świadczenia wychowawczego¹⁶. Sprawozdania za październik i grudzień 2017 r. zostały zwrócone do poprawy i po korekcie zatwierdzone przez pracowników MUW.

W zakresie liczby wniosków złożonych do organu właściwego ich wartość wykazana w sprawozdaniach odpowiadała danym wynikającym z aplikacji Rodzina Plus, w której była wykazana liczba złożonych wniosków w podziale na wnioski zarejestrowane oraz niezarejestrowane w danym miesiącu. W 2017 r. liczba wniosków w aplikacji była wykazywana w sposób narastający. Ponadto w okresie świadczeniowym 2017/2018 wnioski niezarejestrowane były wykazywane

¹⁴ Funkcjonalność dotycząca świadczeń wychowawczych jest częścią systemu do obsługi świadczeń rodzinnych.

¹⁵ Decyzja z 2 lipca 2017 r.

¹⁶ Dz. U. z 2017 r. poz. 1813, zwane dalej, rozporządzeniem w sprawie sprawozdań rzeczowo-finansowych.

w zestawieniu dotyczącym zarówno pierwszego jak i drugiego okresu, co skutkowało koniecznością odjęcia podwójne wykazanych wniosków.

Kwoty wydatków na świadczenie wykazane w sprawozdaniach (część A.1 A.2 i B.2) były zgodne z wydatkami wynikającym z ewidencji księgowej za poszczególne miesiące.

Koszty obsługi wykazane w sprawozdaniach odpowiadały danym wynikającym z ewidencji księgowej. W sprawozdaniu za styczeń 2018 r. wykazano wydatki niższe o 129,6 tys. zł od wydatków ujętych w ewidencji księgowej, co wynikało z zaliczkowej wypłaty 29 stycznia 2018 r. dodatkowego wynagrodzenia rocznego z własnych środków Gminy Miejskiej Kraków. Kwotę tych wydatków wykazano w sprawozdaniu za luty 2018 r.

(akta kontroli str. 231-306)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

NIK pozytywnie ocenia działania podejmowane w zakresie weryfikacji wniosków o ustalenie świadczenia oraz realizacji wypłat. Decyzje o przyznaniu świadczenia wydawano po rzetelnej weryfikacji wniosków. Świadczenie wypłacano w prawidłowej wysokości w terminach określonych w decyzjach o przyznaniu świadczenia. Objęte kontrolą sprawozdania rzeczowo-finansowe sporządzono rzetelnie i przekazywano w terminach określonych w rozporządzeniu w sprawie sprawozdań rzeczowo-finansowych.

OBSZAR

2. Wykorzystywanie przez gminy dotacji na obsługę programu

Opis stanu
faktycznego

W okresie objętym kontrolą koszty obsługi Programu wyniosły łącznie 11 349,8 tys. zł, z tego 6 357,3 tys. zł dotyczyło kosztów obsługi w pierwszym okresie świadczeniowym, a 4 992,5 tys. zł – kosztów obsługi w drugim okresie. Największą grupę tych wydatków stanowiły wynagrodzenia osób zatrudnionych na podstawie umów o pracę (odpowiednio 71,3% w pierwszym okresie i 86,6% w drugim okresie). Wydatki rzeczowe stanowiły odpowiednio 27,5% i 13,0% kosztów obsługi, pozostałą kwotę¹⁷ przeznaczono na wynagrodzenia osób zatrudnionych na podstawie umów cywilnoprawnych.

(akta kontroli str. 150-151)

W pierwszym okresie świadczeniowym średnia miesięczna liczba osób realizujących zadanie z zakresu świadczenia wychowawczego wyniosła 52,7 osoby, przy czym w kwietniu 2016 r. realizacją Programu zajmowało się 39 osób zatrudnionych na podstawie umów o pracę, natomiast we wrześniu 2017 r. 76 osób. W drugim okresie świadczeniowym średnia miesięczna liczba osób realizujących to zadanie wyniosła 72,4 osoby, przy czym w październiku 2017 r. realizacją zadania zajmowało się 76 osób, a we wrześniu 2018 r. 107 osób. Najmniej osób realizowało zadanie z zakresu świadczenia wychowawczego w lutym, marcu i maju 2018 r. (49 pracowników). Z kolei w okresie przyjmowania wniosków na pierwszy oraz drugi okres świadczeniowy realizacją Programu zajmowali się również, na podstawie umów cywilnoprawnych, pracownicy Urzędu Miasta Krakowa, jednostek oświatowych Gminy Miejskiej Kraków oraz MOPS¹⁸.

(akta kontroli str. 152)

¹⁷ odpowiednio 1,1% i 0,5% ogółu wydatków na koszty obsługi

¹⁸ W kwietniu 2016 r. 320 osób, w maju 2016 r. 59, w sierpniu 2017 r. - 11, we wrześniu 2017 r. - 32, w październiku 2017 r. - 30 oraz w listopadzie i grudniu 2017 r. po 29 osób.

Ze środków na obsługę Programu na wynagrodzenia osób zatrudnionych na podstawie umowy o pracę wydatkowano odpowiednio 4 535,4 tys. zł w pierwszym okresie świadczeniowym i 4 321,3 tys. zł w drugim okresie. Wydatki na wynagrodzenia osób zatrudnionych na podstawie umów cywilnoprawnych wyniosły odpowiednio 70,6 tys. zł i 22,6 tys. zł. Z puli przeznaczonej na wynagrodzenia były wypłacane dodatki specjalne oraz nagrody.

(akta kontroli str. 150-151)

Dyrektor WSS wskazał, że zasady przyznawania dodatków specjalnych wypłacanych w związku z realizacją świadczenia były ustalane przez Kierownika Referatu ds. Świadczeń Wychowawczych w porozumieniu z Zastępcą Dyrektora WSS odpowiedzialnego za realizację zadania oraz Dyrektorem WSS. W przypadku pracowników innych wydziałów zasady przyznawania dodatków specjalnych ustalane były pomiędzy Dyrektorem wydziału a Dyrektorem WSS.

Dyrektor WSS podkreślił, że wynagrodzenia osób pracujących w Referacie ds. Świadczeń Wychowawczych były i nadal są niższe w stosunku do osób zatrudnionych w innych Referatach WSS oraz innych wydziałach Urzędu z uwagi na krótszy okres pracy. Wyjaśnił, że z tego względu został przyjęty motywujący sposób wynagradzania pracowników Referatu ds. Świadczeń Wychowawczych. Dodatki specjalne i nagrody były uzależnione od efektów pracy (jakości i ilości przygotowanych projektów decyzji, pism, przyjętych wniosków). Przy ich przyznawaniu brano pod uwagę: przyjmowanie wniosków, przygotowywanie projektów decyzji administracyjnych, wydawanie decyzji administracyjnych, koordynowanie i nadzór prac związanych z realizacją zadania, dyżury¹⁹ oraz czynności organizacyjno-techniczne niezbędne do realizacji zadania²⁰. W okresie świadczeniowym 2017/2018 dodatki specjalne przyznawano również za przygotowywanie listy wypłat świadczenia.

(akta kontroli str. 30-38)

W pierwszym okresie świadczeniowym przyznano łącznie 915 dodatków specjalnych na kwotę 455,0 tys. zł, a w drugim okresie – 552 dodatki w łącznej wysokości 337,4 tys. zł.

Wartość przyznanych nagród wyniosła 238,2 tys. zł w pierwszym okresie oraz 322,7 tys. zł w drugim okresie świadczeniowym.

(akta kontroli str.310-312)

W pierwszym okresie świadczeniowym ze środków dotacji na koszty obsługi sfinansowano wydatki inwestycyjne o łącznej wartości 464,5 tys. zł (rozdział 85211 Świadczenie wychowawcze²¹ § 605 Wydatki inwestycyjne jednostek budżetowych i § 606 Wydatki na zakupy inwestycyjne jednostek budżetowych), z tego na:

- zakup dwóch serwerów kasetowych wraz z wyposażeniem o wartości 158,7 tys. zł,
- wykonanie i zainstalowanie systemów klimatyzacji w wynajmowanych pomieszczeniach w związku z realizacją programu o wartości 99,6 tys. zł,
- modernizację istniejącej infrastruktury wirtualizacyjnej Centrum Przetwarzania Danych Systemu Informatycznego Urzędu poprzez dostawę licencji dla posiadanego przez Urząd oprogramowania do wirtualizacji systemów Vmware wraz ze wsparciem producenta o wartości 97,8 tys. zł,

¹⁹ Przyjmowanie wniosków o świadczenie wychowawcze w godzinach 15:30-18.00.

²⁰ Przygotowywanie umów i ich rozliczanie, transport druków/wniosków, asysta informatyczna.

²¹ Rozdział ten został uchylony z dniem 1 stycznia 2017 r. rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 25 lipca 2016 r. zmieniającym rozporządzenie w sprawie szczegółowej klasyfikacji dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych (Dz. U. poz. 1121). W tym samym rozporządzeniu wprowadzono nowy dział 855 Rodzina i rozdział 85501 Świadczenie wychowawcze.

- zakup switcha sieciowego o wartości 8,4 tys. zł,
- instalację w systemie Otago aplikacji Rodzina 500+ oraz integracja ze wszystkimi komponentami niezbędnymi do prawidłowego funkcjonowania aplikacji o wartości 100,0 tys. zł,

W drugim okresie świadczeniowym ze środków dotacji na koszty obsługi sfinansowano wydatki inwestycyjne na doposażenie infrastruktury serwerowej o wartości 60,0 tys. zł.

(akta kontroli str. 150-151, 313-314)

Na zakup materiałów i wyposażenia wydatkowano łącznie 593,0 tys. zł, z tego 446,1 tys. zł w pierwszym okresie świadczeniowym oraz 146,9 tys. zł w drugim okresie. Kontrolą objęto 21 dowodów księgowych²² o wartości powyżej 3,5 tys. zł dotyczących zakupu wyposażenia na kwotę 570,7 tys. zł, w przypadku których wydatki sfinansowane ze środków na obsługę świadczenia wyniosły 339,5 tys. zł. Wydatki te przeznaczono na zakup sprzętu komputerowego, tj. komputerów przenośnych i stacjonarnych wraz z oprogramowaniem oraz monitorów (67,1% wydatków), na zakup mebli (15,8%), aparatów telefonicznych (6,4%), urządzeń wielofunkcyjnych i drukarek (4,4%), wyposażenia meblowego, tzw. wyspy w jednym z centrów handlowych (3,7%) oraz niszczarek (2,6%).

W ramach objętych badaniem wydatków, na potrzeby związane z realizacją Programu zakupiono: 41 biurek, 25 szaf, 25 regałów, 14 foteli, 44 aparaty telefoniczne, 7 niszczarek, 16 laptopów, komputer stacjonarny, 3 monitory, 7 urządzeń wielofunkcyjnych i 4 drukarki laserowe oraz wyposażenie meblowe, tzw. wyspa.

(akta kontroli str. 150-151, 315-318)

Ponadto w marcu 2016 r. z zasobów magazynowych Urzędu na realizację Programu przekazano 58 monitorów (dostarczonych do Urzędu 8 września 2015 r.), 56 komputerów stacjonarnych (dostarczonych 22 grudnia 2015 r.) oraz 10 komputerów przenośnych (dostarczonych 9 marca 2016 r.).

(akta kontroli str. 319)

Dyrektor Magistratu wyjaśniła że na cele związane z obsługą świadczenia Wydział Informatyki Urzędu (dalej WI) przekazał, do realizującego program WSS, sprzęt z zasobów magazynowych posiadany na początku marca 2016 roku. Uzasadniła takie działanie potrzebą zapewnienia zaplecza sprzętowego do obsługi Programu w czasie umożliwiającym jego sprawne i terminowe rozpoczęcie i późniejszą realizację. Dyrektor Magistratu podkreśliła konieczność wyposażenia i uruchomienia stanowisk w marcu 2016 r. z uwagi na prowadzenie obsługi programu od 1 kwietnia 2016 r.

(akta kontroli str. 320-323)

Środki na sfinansowanie zakupu wyposażenia stanowisk pracy w sprzęt komputerowy i oprogramowanie dla potrzeb obsługi Programu, zostały wprowadzone do planu finansowego WI na podstawie zarządzenia Prezydenta Miasta Krakowa z 7 marca 2016 r. W § 421 *Zakup materiałów i wyposażenia* zaplanowano środki w wysokości 202,0 tys. zł.

(akta kontroli str. 342-354)

Dyrektor Magistratu wskazała że wydatkowanie środków, z uwagi na ich wysokość i konieczność zsumowania ich z kwotą przeznaczoną na zakup tego samego asortymentu zabezpieczoną w planie finansowym całego Urzędu na rok 2016, wymagało zastosowania przepisów ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo

²² Z próby wyłączono dowody księgowe dotyczące zakupu materiałów.

zamówień publicznych²³ i przeprowadzenia procedury przetargowej w celu wyłonienia wykonawcy tego zamówienia.

(akta kontroli str. 320-323)

Postępowanie o udzielenie zamówienia publicznego na dostawę sprzętu komputerowego²⁴, które częściowo sfinansowano ze środków na obsługę świadczenia wszczęto 3 czerwca 2016 r. Informację o wyborze najkorzystniejszej oferty przekazano wykonawcom 7 lipca 2016 r. Umowy na dostawy monitorów i komputerów stacjonarnych wraz z oprogramowaniem zawarto 26 sierpnia 2016 r., a na dostawę komputerów przenośnych wraz z oprogramowaniem 29 sierpnia 2016 r. Długi okres pomiędzy wyborem oferty najkorzystniejszej a zawarciem umowy wynikał z poinformowania zamawiającego o czynności bezprawnie podjętej lub zaniechanej przez dwóch wykonawców.

(akta kontroli str. 10-11, 341)

Sprzęt komputerowy sfinansowany ze środków dotacji na obsługę zadania, obejmujący 66 monitorów (spośród 68 rozliczonych ze środków na obsługę świadczenia), 58 komputerów stacjonarnych oraz 10 laptopów, dostarczony we wrześniu i listopadzie 2016 r. został przekazany do realizacji innych zadań Urzędu, w związku z wcześniejszym wyposażeniem stanowisk pracy związanych z realizacją Programu.

(akta kontroli str. 324-330, 355-381)

Dyrektor Magistratu wyjaśniła, że przyjęty sposób i kolejność rozdysponowania sprzętu komputerowego były podyktowane wysokim priorytetem zadania, sztywnym i nieprzekraczalnym terminem uruchomienia obsługi Programu, nieuwzględniającym czasu potrzebnego na przeprowadzenie procedur przetargowych, oraz późnym przekazaniem środków na sfinansowanie wyposażenia stanowisk pracy w stosunku do terminu ich uruchomienia. Decyzję o pozostawieniu przekazanego w marcu 2016 r. sprzętu i niezamienianiu go na sprzęt zakupiony w przeprowadzonym postępowaniu przetargowym, sfinansowanym częściowo ze środków z dotacji, Dyrektor Magistratu uzasadniła przeprowadzonymi analizami kosztów oraz parametrów sprzętu, które potwierdziły ich równoważność techniczną i jakościową. Dyrektor Magistratu podkreśliła również potrzebę zapewnienia ciągłości działania WSS w zakresie obsługi świadczenia, w tym szczególnie minimalizacji ryzyk dotyczących organizacji procesów pracy i wskazała, że wymiana sprzętu wiązałaby się z koniecznością zaangażowania zasobów Urzędu do przeprowadzenia dodatkowych czynności organizacyjnych²⁵.

(akta kontroli str. 320-323, 339)

Wartość sprzętu przekazanego w marcu 2016 r. (169,3 tys. zł) oraz dwóch monitorów (0,8 tys. zł) z opisanego zamówienia publicznego była wyższa od wartości sprzętu sfinansowanego z dotacji na obsługę świadczenia, a przekazanego na realizację innych zadań (168,5 tys. zł) o 1,7 tys. zł.

(akta kontroli str. 324-325)

Faktycznie poniesione wydatki na obsługę programu wyniosły łącznie 11 349,8 tys. zł, z tego 6 357,3 tys. zł w pierwszym okresie świadczeniowym i 4 992,5 tys. zł w drugim okresie, a w poszczególnych latach: 3 554,2 tys. zł (97,6%

---

²³ Dz. U. z 2018 poz. 1986, ze zm.

²⁴ znak sprawy OR-10.271.59.2016.

²⁵ Przemieszczenie środków trwałych w ramach stanów ewidencyjnych wydziałów, organizacja transportu, a także czynności informatycznych (np. rekonfiguracja sprzętu, kopiowanie danych).

planu) w 2016 r., 4 338,0 tys. zł (98,4%) w 2017 r. i 3 457,6 tys. zł (99%) w 2018 r. (do 30 września).

(akta kontroli str. 150-151)

W celu realizacji zadania związanego z obsługą świadczenia wychowawczego wynajęto 14 pomieszczeń biurowych na podstawie umowy najmu z 26 lutego 2016 r., zawartej na okres od 1 marca 2016 r. do 31 grudnia 2021 r. Umowę tę zmieniono 10 aneksami²⁶.

Wydatki z tytułu czynszu najmu, sfinansowane w ramach kosztów obsługi świadczenia, wyniosły łącznie 631,7 tys. zł, z tego 175,6 tys. zł w 2016 r., 256,0 tys. zł w 2017 r. oraz 200,1 tys. zł w 2018 r. (do 30 września). Ponadto ze środków dotacji sfinansowano kaucję gwarancyjną w wysokości 16,4 tys. zł oraz zakup energii w wynajmowanych pomieszczeniach w łącznej wysokości 4,4 tys. zł (0,1 tys. zł w 2016 r., 1,9 tys. zł w 2017 r. i 2,4 tys. zł do 30 września 2018 r.).

(akta kontroli str. 382-438)

W dniu 19 lutego 2016 r. Wojewoda poinformował o planowanej wysokości dotacji na świadczenie na 2016 r. w kwocie 137 706,5 tys. zł, w tym 781,6 tys. zł na wdrożenie ustawy o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci.

(akta kontroli str. 342-346)

W poszczególnych latach okresu objętego kontrolą dotacja otrzymana na realizację zadań z zakresu świadczenia wychowawczego wyniosła:

- w 2016 r. 245 295,0 tys. zł, z tego na wypłatę świadczenia 241 654,3 tys. zł oraz 3 640,7 tys. zł na koszty obsługi (tj. 1,5% dotacji otrzymanej na realizację zadania oraz dotacji na wypłatę świadczeń),
- w 2017 r. 339 232,0 tys. zł, z tego na wypłatę świadczeń 334 824,7 tys. zł oraz 4 407,3 tys. zł na koszty obsługi (tj. 1,3% dotacji otrzymanej na realizację zadania oraz dotacji na wypłatę świadczeń),
- do 30 września 2018 r. 254 644,0 tys. zł, z tego na wypłatę świadczeń 251 149,9 tys. zł oraz 3 494,3 tys. zł na koszty obsługi (tj. 1,4% dotacji otrzymanej na realizację zadania oraz dotacji na wypłatę świadczeń).

(akta kontroli str. 454-455)

W poszczególnych latach na realizację zadania wydatkowano środki dotacji w wysokości:

- 245 107,5 tys. zł w 2016 r., w tym 3 554,2 tys. zł na koszty obsługi. Koszty obsługi w 2016 r. stanowiło 1,5% otrzymanej i wydatkowanej kwoty dotacji na realizację zadania oraz otrzymanej i wydatkowanej dotacji na wypłatę świadczeń,
- 339 113,3 tys. zł w 2017 r. w tym 4 338,0 tys. zł na koszty obsługi. Koszty obsługi w 2017 r. stanowiło 1,3% otrzymanej i wydatkowanej kwoty dotacji na realizację zadania oraz otrzymanej i wydatkowanej dotacji na wypłatę świadczeń,
- 254 531,4 tys. zł do 30 września 2018 r., w tym 3 457,6 tys. zł na koszty obsługi. Koszty obsługi do 30 września 2018 r. stanowiło 1,4% otrzymanej i wydatkowanej kwoty dotacji na realizację zadania oraz otrzymanej i wydatkowanej dotacji na wypłatę świadczeń.

(akta kontroli str. 454-455)

W okresie objętym kontrolą koszty obsługi świadczenia ustalone były w wysokości odpowiednio 2 i 1,5% faktycznie otrzymanej kwoty dotacji. Dyrektor WSS wyjaśnił,

---

²⁶ Zmiany te dotyczyły najmu dodatkowych pomieszczeń (związanych oraz niezwiązanych z realizacją zadania), waloryzacji czynszu najmu, zasad rozliczania mediów oraz zgody na montaż w wynajmowanych pomieszczeniach klimatyzacji.

że w Urzędzie przyjęto sposób naliczania kosztów obsługi świadczenia wskazany w piśmie Wydziału Polityki Społecznej MUW z 24 marca 2016 r. oraz wytycznych zawartych w informatorze dla realizatorów MUW z 1 kwietnia 2016 r. Koszty obsługi tych świadczeń były liczone nie od kwoty dotacji przekazanej na wypłatę świadczeń tylko od łącznej kwoty dotacji, tj. powiększonej już o koszty obsługi. W tym zakresie jednak Urząd postępował zgodnie z wytycznymi otrzymanymi od Wojewody Małopolskiego.

(akta kontroli str.456-495)

Dane wykazane w sprawozdaniach Urzędu Rb-50 o dotacjach/wydatkach związanych z wykonywaniem zadań z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych jednostkom samorządu terytorialnego ustawami za IV kwartał 2016 r., IV kwartał 2017 r. oraz III kwartał 2018 r. odpowiadały danym wynikającym z ewidencji księgowej, zostały terminowo sporządzone i przekazane do MUW.

(akta kontroli str.439-453)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości

OCENA CZĄSTKOWA

NIK ocenia pozytywnie wykorzystanie przez Gminę Miejską Kraków dotacji na obsługę Programu. Nagrody oraz dodatki specjalne przyznawano pracownikom realizującym zadania związane z obsługą świadczenia, a ich wysokość uzależniano od nakładu pracy poszczególnych pracowników. Środki trwałe i zakupione wyposażenie były wykorzystywane do obsługi Programu. Sprawozdania jednostkowe Rb-50 sporządzano rzetelnie i terminowo przekazywano do MUW.

OBSZAR

3. Weryfikacja wykorzystania środków z programu „Rodzina 500 plus”

Opis stanu
faktycznego

W okresie objętym kontrolą wydano łącznie 1 105 decyzji w sprawie nienależnie pobranego świadczenia w łącznej wysokości 1 764,4 tys. zł, z tego 798 decyzji o wartości 1 521,3 tys. zł dotyczących pierwszego okresu świadczeniowego oraz 307 decyzji o wartości 243,1 tys. zł dotyczących drugiego okresu świadczeniowego. Według stanu na 30 września 2018 r. odzyskano łącznie 1 137,8 tys. zł, z tego 978,9 tys. zł (64,3%) nienależnie pobranych świadczeń w pierwszym okresie oraz 159,0 tys. zł (65,4%) w drugim okresie świadczeniowym.

(akta kontroli str. 143-144)

Zasady postępowania w przypadku uzyskania informacji o marnotrawieniu lub wydatkowaniu niezgodnie z celem świadczenia określono w zarządzeniu Prezydenta Miasta Krakowa z 25 października 2017 r.

(akta kontroli str.498-499)

W WSS nie była prowadzona odrębna ewidencja postępowań w zakresie weryfikacji wykorzystania przez beneficjentów otrzymanego świadczenia wychowawczego w przypadku pozyskania informacji, że osoba pobierająca świadczenie marnotrawi je lub wydatkuje niezgodnie z celem. Dokumentacja taka załączana była do teczek, w której przechowywane były dokumenty dotyczące przyznania świadczenia.

(akta kontroli str.496-497)

Dyrektor WSS wskazał, że w okresie od 1 sierpnia 2016 r. do końca września 2018 r. przesłano do MOPS, na podstawie art. 15 ustawy o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci, ponad 300 wniosków o przeprowadzenie wywiadów w zakresie sprawowania opieki nad dzieckiem/dziećmi albo ewentualnego marnotrawienia środków pochodzących z wypłaconego świadczenia.

(akta kontroli str. 30-38)

Kontrolą objęto pięć postępowań dotyczących weryfikacji wykorzystania świadczenia²⁷. Źródłami informacji o możliwości marnotrawienia lub wydatkowania świadczenia niezgodnie z celem w badanych przypadkach były: prokuratura (jeden przypadek), MOPS przekazujący do WSS uzyskane informacje pozyskane w wyniku rozmów telefonicznych oraz pism członków rodzin (dwa przypadki) oraz inne osoby (dwa przypadki). We wszystkich przypadkach zwrócono się pisemnie do MOPS z prośbą o przeprowadzenie rodzinnego wywiadu środowiskowego w celu weryfikacji wątpliwości dotyczących właściwego wydatkowania środków świadczenia.

W jednej sprawie, z uwagi na nieprzeprowadzenie rodzinnego wywiadu środowiskowego decyzją z 16 maja 2017 r. wstrzymano wypłatę świadczeń. W dniu 17 maja 2017 r. MOPS przeprowadził wywiad u beneficjenta, o czym poinformował Urząd pismem z tego samego dnia. Decyzją z 21 czerwca 2017 r. wznowiono wypłatę świadczenia.

Spośród pięciu badanych spraw w jednym przypadku podjęto decyzję o zmianie sposobu realizacji części wypłaty świadczenia na formę niepieniężną. W tej sprawie decyzję o ustaleniu prawa do świadczenia na dwoje dzieci w okresie od 1 października 2017 r. do 30 września 2018 r. wydano 14 lutego 2018 r.²⁸, natomiast 26 marca 2018 r. poinformowano wnioskodawcę o zmianie sposobu realizacji wypłaty świadczenia na formę niepieniężną. W dniu 11 września 2017 r. uzyskano z MOPS informację o telefonicznym zgłoszeniu odnośnie do wydatkowania świadczenia niezgodnie z celem lub jego marnotrawieniu. W dniu 26 września 2017 r. zwrócono się do MOPS z prośbą o przeprowadzenie rodzinnego wywiadu środowiskowego w celu weryfikacji wątpliwości dotyczących właściwego wydatkowania środków świadczenia, którą ponowiono 20 października 2017 r. Początkowo pismem z 30 października 2017 r. MOPS poinformował o braku możliwości skontaktowania się z wnioskodawcą pomimo wizyty oraz wysłania wezwania do stawienia się, natomiast 23 listopada 2017 r. przekazał przeprowadzony wywiad środowiskowy.

Do 30 września 2018 r. w formie rzeczowej przekazano 34²⁹ świadczenia (10,8 tys. zł), w tym 24 świadczenia (9,5 tys. zł) w formie opłacenia usług takich jak: opłata czesnego za przedszkole (4,1 tys. zł), pokrycie wydatków związanych z uczestnictwem w dodatkowych zajęciach pozaszkolnych Akademia Piłkarska (2,2 tys. zł), częściowe opłacenie czynszu oraz rachunków (3,2 tys. zł). Kwotę 1,3 tys. zł przekazano w formie zaliczki, rozliczonej na podstawie dostarczonych przez wnioskodawcę faktur potwierdzających zakup ubrań dziecięcych, obuwia, pomocy szkolnych i biurowych oraz produktów spożywczych. Pozostałą kwotę należnych świadczeń (1,2 tys. zł) przekazano w formie pieniężnej.

(akta kontroli str.496-497, 503)

Spośród 20 badanych wniosków o ustalenie świadczenia w dwóch sprawach odmówiono przyznania świadczenia w związku z brakiem sprawowania opieki nad dzieckiem przez wnioskodawcę. W jednej z tych spraw wystąpiono do MOPS o przeprowadzenie rodzinnego wywiadu środowiskowego.

(akta kontroli str.200-206)

Dyrektor WSS wskazał, że od kwietnia 2017 r. podjęto współpracę z MOPS w zakresie weryfikacji dzieci umieszczanych w pieczy zastępczej. W każdym kolejnym miesiącu WSS otrzymuje z MOPS wykaz dzieci umieszczonych w pieczy

²⁷ Decyzje z 25 czerwca 2016 r., 20 lipca r., 19 lipca 2016 r., 17 sierpnia 2017 r. i 14 lutego 2018 r.

²⁸ Długi czas wydawania decyzji spowodowany był koniecznością uzyskania informacji o dochodach wnioskodawcy za rok 2016.

²⁹ Jako świadczenie traktowano każdą operację księgową na każde dziecko.

zastępczej, co umożliwi kontrolę nienależnie pobranych świadczeń. Dyrektor WSS wskazał również, że w Urzędzie nie analizowano efektów weryfikacji sposobu wykorzystania przez beneficjentów środków pochodzących z Programu. Jedynie w przypadkach zgłoszenia marnotrawienia środków pochodzących z wypłaconego świadczenia przypadki te były analizowane pod kątem sposobu ich wykorzystania przez beneficjentów.

(akta kontroli str.30-38)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości

OCENA CZĄSTKOWA

Najwyższa Izba Kontroli oceniła pozytywnie weryfikację wykorzystania środków z Programu. W tym zakresie zwracano się pisemnie do MOPS z prośbą o przeprowadzenie rodzinnego wywiadu środowiskowego w celu weryfikacji wątpliwości dotyczących właściwego wydatkowania środków świadczenia. W przypadku nieprzeprowadzenia takiego wywiadu wstrzymywano wypłatę świadczenia. W jednej sprawie podjęto decyzję o zmianie sposobu realizacji części wypłaty świadczenia na formę niepieniężną. Ustalono również zasady comiesięcznej wymiany informacji z MOPS o umieszczeniu dzieci w pieczy zastępczej, co pozwalało wyeliminować ewentualną nienależną wypłatę świadczenia.

OBSZAR

4. Kształtowanie się liczby i wysokości świadczeń z pomocy społecznej w okresie od 1 kwietnia 2016 r. do 30 września 2018 r.

Opis stanu
faktycznego

Wysokość świadczeń społecznych wypłaconych przez Urząd i MOPS³⁰ wyniosła 71 475,2 tys. zł w 2015 r., 79 124,6 tys. zł w 2016 r., 83 235,3 tys. zł w 2017 r. oraz 59 183,3 tys. zł w 2018 r. (do 30 września).

(akta kontroli str. 158)

Na próbie 50 rodzin³¹ pobierających świadczenie wychowawcze w obu okresach świadczeniowych i inne świadczenia z pomocy społecznej w 2015 r. ustalono, że:

- wartość świadczeń z pomocy społecznej wypłaconych w poszczególnych latach okresu objętego kontrolą była niższa w porównaniu do świadczeń wypłaconych w 2015 r.,
- średnia miesięczna wartość wypłaconych świadczeń z pomocy społecznej była coraz niższa w kolejnych latach i wyniosła: 16,0 tys. zł w 2015 r., 14,1 tys. zł w 2016 r., 12,4 tys. zł w 2017 r. i 10,1 tys. zł w 2018 r. (do 30 września),
- według stanu na 30 września 2018 r. liczba rodzin korzystających z poszczególnych świadczeń społecznych była mniejsza w porównaniu do 2015 r. i dotyczyło to: środków na dożywianie (spadek o 41,7%), zasiłków (57,1%), stypendiów szkolnych (71,4%) oraz dodatków mieszkaniowych (22,0%).

(akta kontroli str. 159)

Dyrektor WSS wskazał, że nie prowadzono analiz dotyczących bezpośredniego wpływu Programu na udzielanie świadczeń pomocy społecznej. Świadczenie wychowawcze nie jest wliczane do dochodu rodzin korzystających z pomocy społecznej, a zatem pozostaje bez wpływu na możliwość otrzymania świadczeń pomocy społecznej. Dyrektor WSS podał, że MOPS nie posiada informacji

³⁰ W Urzędzie realizowano wypłatę dodatków mieszkaniowych. Pozostałe świadczenia z pomocy społecznej wypłacane były przez MOPS.

³¹ Losowego doboru próby dokonano w oparciu o rejestr osób, które korzystały w 2015 r. z dodatków mieszkaniowych (jedynego świadczenia z pomocy społecznej wypłacanego przez Urząd, a nie MOPS) oraz rejestry osób, którym przyznano świadczenie na oba okresy świadczeniowe.

o powodach zaprzestania korzystania Klientów z pomocy społecznej. Wskazał również, że potencjalną przyczyną spadku liczby rodzin z dziećmi korzystających z pomocy społecznej pośrednio mogła być poprawa sytuacji rodzin z powodu otrzymywania świadczenia z programu. Jednak z uwagi na inne czynniki, takie jak np. utrzymująca się poprawa sytuacji na rynku pracy, dokładna skala wpływu samego Programu pozostaje nieznana.

Dyrektor WSS podał również, że MOPS na potrzeby MUW przekazywał sprawozdania dotyczące skali pomocy społecznej udzielanej w okresie przed i po wprowadzeniu Programu oraz wyniki ankiet przeprowadzonych wśród pracowników socjalnych oraz rodzin pobierających świadczenie.

(akta kontroli str. 30-38)

OBSZAR

Opis stanu faktycznego

5. Zapewnienie środków na wypłatę świadczeń

W Gminie Miejskiej Kraków zadania związane z realizacją Programu realizowane były w Urzędzie. W procesie przyjmowania wniosków część zadań związanych z realizacją Programu w 2016 i 2018 r. realizowana była przez pracowników gminnych jednostek budżetowych. Wydatki związane z wypłatą wynagrodzeń tych osób sfinansowano ze środków na koszty obsługi świadczenia. Zespół Ekonomiki Oświaty w Krakowie wydatkował 8,4 tys. zł w 2016 r., natomiast MOPS 3,5 tys. zł w 2018 r.

W WSS zadania związane z opracowywaniem i składaniem do Wojewody miesięcznych zapotrzebowań na środki finansowe na realizację Programu należały do Referatu ds. Sprawozdawczości i Rozliczeń Świadczeń. Do właściwości tego referatu należały również zadania w zakresie planowania i realizacji budżetu na świadczenia wychowawcze. W referacie tym sporządzano również imienne listy wypłat dla osób uprawnionych do świadczeń wychowawczych, które po weryfikacji przekazywano do WF.

(akta kontroli str. 12-14, 30-38)

W 2016 r. sporządzono 9 zapotrzebowań na środki niezbędne na realizację Programu, w 2017 r. – 14, a w 2018 r. (do 30 września) – 11 zapotrzebowań.

Pierwszą transzę środków w 2016 r. na realizację zadania w wysokości 5 671,7 tys. zł Urząd otrzymał z MUW bez zapotrzebowania.

Dyrektor WSS wskazał, że zapotrzebowania składane do MUW obejmowały również koszty obsługi Programu oraz, że w 2016 r. nie składano osobnych zapotrzebowań na środki inwestycyjne ponieważ były one przeksięgowywane ze środków przekazanych na koszty obsługi programu, niezwłocznie po otrzymaniu zmiany planu finansowego. W 2017 i w 2018 r. zapotrzebowania na środki inwestycyjne składane były osobno.

(akta kontroli str. 504-519)

Obowiązujący w Urzędzie system składania zapotrzebowania na środki zapewniał terminową wypłatę świadczenia wychowawczego. W badanej próbie 20 decyzji nie stwierdzono przypadków nieterminowej wypłaty świadczeń wychowawczych.

(akta kontroli str. 227-230)

Niewykorzystaną w 2016 i 2017 r. część dotacji na realizację zadań z zakresu świadczenia wychowawczego zwrócono na rachunek MUW odpowiednio: 30 grudnia 2016 r. i 19 stycznia 2017 r. w łącznej wysokości 187,5 tys. zł (0,08% otrzymanych środków) oraz 19 i 26 stycznia 2018 r. w łącznej kwocie 118,7 tys. zł (0,03%). Zwrócone kwoty stanowiły różnicę pomiędzy kwotą planowanych i wykonanych wydatków wykazanych w sprawozdaniach RB-28S³² z wykonania

³² Z wyłączeniem dokonanych w 2017 r. zwrotów §2910 zwrot dotacji oraz płatności wykorzystanych niezgodnie z przeznaczeniem lub wykorzystanych z naruszeniem procedur, o których mowa w art. 184 ustawy z dnia

planu wydatków budżetowych Gminy Miejskiej Kraków za okres od początku roku do dnia 31 grudnia odpowiednio 2016 i 2017 r.

(akta kontroli str. 520-529)

Dane wykazane w sprawozdaniach Rb-50 Gminy Miejskiej Kraków za IV kwartał 2016 r., IV kwartał 2017 r. oraz III kwartał 2018 r. w zakresie dotacji na świadczenie były zgodne z jednostkowymi sprawozdaniami Urzędu oraz Zespołu Ekonomiki Oświaty w Krakowie w 2016 r.³³ i MOPS w 2018 r.³⁴. Sprawozdania te zostały przekazane w terminach określonych w rozporządzeniach w sprawie sprawozdawczości budżetowej³⁵.

(akta kontroli str. 439-446, 530-542)

W wyniku badania sprawozdania Rb-50 za III kwartał 2018 r. stwierdzono, że kwoty wydatków na wynagrodzenia wykazane w sprawozdaniu rzeczowo-finansowym za wrzesień 2018 r. nie uwzględniają wydatków zrealizowanych przez MOPS (3,5 tys. zł).

(akta kontroli str. 439-446, 530-542)

Dyrektor WSS wskazał, że sprawozdania rzeczowo-finansowe z wykonywania zadań z zakresu świadczenia wychowawczego sporządzane są w terminie do 7 dnia miesiąca, za który sporządzane jest sprawozdanie, natomiast w okresie od 7 do 10 dnia miesiąca³⁶ dokonywane są jeszcze operacje księgowe dotyczące wynagrodzeń osób wykonujących zadania z zakresu świadczeń wychowawczych. Wyjaśnił, że następstwem tego było niewykazanie w sprawozdaniu rzeczowo finansowym za wrzesień 2018 r. wydatków poniesionych w tym okresie.

(akta kontroli str. 439-446, 530-542)

W dniu 13 grudnia 2018 r., tj. trakcie niniejszej kontroli NIK, przesłano do MUW korektę tego sprawozdania.

Dyrektor WSS wyjaśnił, że sprawozdania budżetowe o dotacjach i wydatkach związanych z wykonywaniem zadań z zakresu administracji rządowej sporządzane są w terminie do 14 dni po upływie miesiąca.

(akta kontroli str. 543-547)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność Urzędu w zakresie zapewnienia środków na wypłatę świadczenia. Obowiązujące w Urzędzie regulacje umożliwiały terminową jego wypłatę. Niewykorzystaną kwotę dotacji zwrócono w ustawowym terminie. Sprawozdania budżetowe w zakresie wykorzystania dotacji na świadczenie wychowawcze sporządzono rzetelnie.

27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2017 r., poz. 2077, ze zm.), pobranych nienależnie lub w nadmiernej wysokości obejmujący zwroty dotacji oraz zwroty płatności, o których mowa w art. 186 pkt 2 ww. ustawy oraz §4560 odsetki od dotacji oraz płatności: wykorzystanych niezgodnie z przeznaczeniem lub wykorzystanych z naruszeniem procedur, o których mowa w art. 184 ww. ustawy, pobranych nienależnie lub w nadmiernej wysokości.

³³ W sprawozdaniu tym wykazano dotację na realizację tego zadania w wysokości 8 364,00 zł.

³⁴ W sprawozdaniu tym wykazano dotację na realizację tego zadania w wysokości 3 461,92 zł.

³⁵ Rozporządzenia: Ministra Finansów z dnia 16 stycznia 2014 r. (Dz. U. z 2016 poz. 1015 ze zm.) i Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 9 stycznia 2018 r. (Dz. U. z 2018, poz. 109 ze zm.)

³⁶ Termin przekazania sprawozdania Rb-50 przez MOPS do Prezydenta ustalono, w rozporządzeniu Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 9 stycznia 2018 r. w sprawie sprawozdawczości budżetowej, na 10 dzień po upływie okresu sprawozdawczego.

IV. Uwagi i wnioski

W związku z niestwierdzeniem nieprawidłowości Najwyższa Izba Kontroli nie formułuje uwag ani wniosków.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Krakowie. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

W związku z niesformułowaniem uwag oraz wniosków NIK nie oczekuje odpowiedzi na niniejsze wystąpienie pokontrolne.

Kraków,   stycznia 2019 r.

Kontroler

Piotr del Fidali

Starszy inspektor kontroli państwowej